

Preek over Johannes 19:28-30
Schildwolde, 15 april 2022
Kees van Dusseldorp
met viering avondmaal

Thema: 'Ik heb dorst'

votum en groet

Psalm 141:1,2,3

gebed

zingen: Via Dolorosa 1^e dienst opname

2^e dienst: 1^e couplet Gloria, vanaf refrein samenzang)

lezen: Johannes 19:16b-30

preek

Psalm 42a (met uitbreiding: 3 coupletten)

Avondmaalsformulier 1

Lied 575:1,6 Jezus, leven van ons leven

tijdens de viering

1^e dienst: Gezang 211 Wij knielen voor uw zetel neer

2^e dienst: eerst orgel, daarna Gloria met 'Aan uw tafel'

afsluiting

Gezang 212 U, lam van God, wij loven U

dankzegging en voorbede

collecte

Lied 381:6 U wil ik danken, grote Levensvorst

zegen

uitblazen van de kaars

in stilte verlaten we de kerk

Gemeente van Christus,

“Ik heb dorst”

Ken je het? Schreeuwende dorst? Ik niet. Ja, soms heb ik echt zin in wat drinken. Soms ben ik toe aan een slok water. Maar ondraaglijke dorst? Zo ken ik het niet. Tenminste niet in letterlijke zin. Ik zie het wel. Op de televisie. Mensen die smachten naar water. Kinderen die bedreigd worden door uitdroging. Dorst is een sterke drijver. Het kan een obsessie worden. Een behoefte die je bevredigen wilt, wat het ook kost. Dorst is een sterke drijver. Voor mens en dier. Denk maar aan een hijgend hert aan de jacht ontkomen die schreeuwt naar het waar genot van de koele waterstromen. Een beeld voor het schreeuwen van onze ziel naar God. Of denk aan dor en dorstig land, dat snakt naar een bui vruchtbare regen. Een beeld van verlangen naar Gods genade als een fontein van levend water in je leven.

Dorst: Waar schreeuw jij van? Waar verlang jij naar? Bij wie zoek jij het?

Onze Heiland, Jezus Christus, heeft dorst. Aan het begin van zijn diensttijd kende Hij honger. Grote honger. Veertig dagen in de woestijn zonder te eten. De duivel deed hem de suggestie om een steen in brood te veranderen. En zo zijn macht voor zichzelf te gebruiken.

Nu, aan het einde van zijn diensttijd heeft Hij dorst. Echte schreeuwende dorst. Hij hangt daar al uren. Eerst onder de brandende zon. Door mensen verraden en verlaten, onschuldig veroordeeld, gemarteld en gekruisigd. Daarna in het diepe donker. Door God verlaten. Wat dat ook betekent, het is verschrikkelijk.

Hij noemde het van tevoren zijn verhoging. Letterlijk aan het kruis omhooggestoken. Maar ook figuurlijk. Het hoogtepunt van zijn werk. Niet dat Hij er niet tegenop zag. Dat zag Hij wel. Maar wel als het offer dat Hij moest en wilde brengen. Om mensen het leven te geven. Om de zelf opgeworpen blokkade bij de mensen voor de liefde van zijn Vader op te ruimen.

Na de donkere uren wordt het weer licht. Het is drie uur in de middag. ‘Ik heb dorst’ brengt Jezus uit. Met alle pijn en uitputting die hij al ervaart. Een Romeinse soldaat pikt het op. Hij pakt een lange stengel, steekt er een spons op, doopt die in de zure soldatenwijn, steekt de stengel omhoog en brengt die aan de lippen van de gekruisigde.

**

Wij gedenken het lijden en sterven van onze Heer. Niet zoals ze dat op sommige plekken in de wereld doen: dat mensen naspelen wat Jezus is aangedaan, inclusief soms een letterlijke kruisiging. Nee, wij staan met eerbied en dankbaarheid stil bij de weg die Hij gegaan is. Voor ons. Daar gaat Hij, langs de Via Dolorosa, heel die lange lijdensweg. Hij heeft alles op zijn schouders wat ik aan zonden en schuld heb. Mijn tekorten, mijn gebroken beloften, mijn egoïsme, mijn gebrek aan vertrouwen. Hij sterft eraan en neemt het mee in zijn graf. Zodat ik ervan verlost ben.

Daar gaat Hij, langs de Via Dolorosa. Hij draagt alle kwaad van de mensheid, alle ellende in de wereld, alle gebrokenheid in de schepping. Het onrecht, de verwoesting, de schade, de manipulatie, de strijd, de honger, het leed. Hij sterft eraan en opent daarmee een toekomst.

Die uren aan het kruis vormen het scharnierpunt van de wereldgeschiedenis. Geconcentreerde uren. Zeven uitspraken doet Jezus vanaf het kruis. Geconcentreerde woorden. Waarin zoveel ligt opgesloten. Stuk voor stuk zijn het uitspraken die leven geven, woorden waarin ook hoop doorklinkt. Messiaanse woorden, die de toekomst openen. Behalve, zo lijkt het, in dit vijfde

woord: 'Ik heb dorst'. Is het een klacht? Een verzuchting? Van een Jezus die het bijna niet meer volhoudt? Die bezwijkt onder het lijden?

Nee! Ook dit vijfde kruiswoord zit vol leven. Niet dat dorst zo'n pretje is. Helemaal niet. En als we bedenken dat Jezus al vanaf de avond ervoor waarschijnlijk niets meer gedronken heeft, dat met hem de hele nacht gesleept en gesold is, dat hij mishandeld en gekruisigd is, bloedverlies en wondkoorts opspelen, en een intense geestelijke strijd voert, dan is het geen wonder dat Hij schreeuwende dorst heeft.

Maar het bijzondere is, dat Hij de ruimte heeft om daar aandacht voor te vragen. Het is voor het eerst dat Jezus iets van de menselijke kant van zijn lijden laat zien. Hij vraagt om drinken als het licht weer is teruggekeerd. Als het keerpunt is geweest. Als het offer is gebracht. Als de strijd gestreden is. Nu begint de ontspanning. 'Hij wist dat alles volbracht was', schrijft Johannes. Daarom klinkt in die uitroep van dorst ook een zachte toon van overwinning en ontspanning. Jezus die de ruimte heeft om zijn lichaam te voelen. Die iets laat zien van zichzelf. 'Ik heb dorst'.

**

Toch is er meer aan de hand dan schreeuw van zijn lijf om vocht. Het is eigenlijk niet eens het belangrijkste. Want Jezus vraagt met een bepaald doel of hij iets te drinken kan krijgen. Hij bereidt zich voor op het laatste wat Hij heeft te doen: het afleggen van zijn lichaam, het teruggeven van zijn geest in de handen van de Vader. Hij vraagt om enig drinken om te kunnen sterven.

Dat klinkt misschien vreemd. Waarom moet hij iets drinken om te kunnen sterven? Omdat het sterven hem overkomt. Omdat zijn levenskracht niet langzaam uit hem wegsijpelt. Maar omdat zijn dood een daad is. Bewust en gecontroleerd roept Hij nog een keer: 'Het is volbracht'. Om vervolgens het hoofd te buigen en de geest te geven.

Het is ongewoon snel dat Jezus overlijdt. Gekruisigden stierven gewoonlijk pas 's avonds, Jezus midden op de middag. De soldaten staan ervan te kijken. Jezus heeft inderdaad de geest gegeven en het leven afgelegd. Heel bewust en actief. Om dat te kunnen doen, wil Hij helder zijn en voldoende kracht hebben. Daarom vraagt Hij om vocht. Sterker nog: daarom ontbiedt Hij wat drinken. Als koning geeft Hij zijn bevel. Vanaf het kruis. De romeinse soldaat gehoorzaamt. Maar Jezus heeft de leiding. Hij neemt wat te drinken, om niet met een droge mond en gebarsten lippen, maar met verstaanbare stem bekend te maken dat zijn werk volbracht is en dat Hij zich in de handen van de Vader geeft.

Het is deze helderheid, die Jezus voortdurend heeft gezocht. Vlak voordat Hij aan het kruis geslagen werd, is Hem ook drinken aangeboden. Wijn, met mirre vermengd. Jezus weigerde. Want wijn met mirre heeft een bedwelmende en verdovende werking. Het zou de pijn bestrijden en hem wat suffer maken. Maar Jezus wilde ten volle bewust zijn weg gaan. Nu gaat het om zure wijn. Goedkope soldatendrank met wat azijn erdoor. Jezus vraagt erom, om helder te blijven, ondanks alle pijn en uitputting. Hij wilde actief en verstaanbaar die laatste stap te zetten en het werk te voltooien.

Augustinus, de kerkvader uit de 4^e eeuw schreef: 'Waar had u toch zo'n dorst naar, Jezus, mijn Heer? Was het naar wijn van de wijngaard of naar water uit de rivier? Nee, u had dorst naar mijn verlossing en u verlangde naar mijn redding. U vroeg om water om uw werk te doen.' 'Ik heb dorst' zei Jezus. Dat was echte dorst. Maar Hij riep dat niet om te klagen, of om me-

delijden te wekken. Hij vroeg niet om drinken om zijn lijden dragelijk te maken. Hij gaf bevel om hem drinken te geven, zodat Hij ook het sterven kon volbrengen. Helder van geest en met duidelijke stem. Voor u en voor jou en voor mij.

‘Ik heb dorst’. Hoor het woord van Jezus en luister goed. En kom onder de indruk van het priesterlijke in zijn sterven: Hij die het offer brengt voor redding.

‘Ik heb dorst’. Hoor het en luister goed. En kom onder de indruk van het koninklijke in zijn sterven. Hij die regie nooit verliest, maar weet wat Hij doet.

‘Ik heb dorst’. Luister goed. En kom onder de indruk van het profetische van zijn sterven. Hoe Hij aan de hele wereld laat weten dat het werk volbracht is, de strijd gestreden, de toekomst geopend.

Wie het hoort, gaat op de knieën. Die doet mee aan de viering van het avondmaal. Om te aanbidden. Om zich te verootmoedigen. Om dankbaarheid te tonen. Om eerbied te bewijzen. Om nieuw vertrouwen te vinden. In Jezus de Christus.

Heb jij dorst? Naar vrede? Naar liefde? Naar rechtvaardigheid? Naar rust?

Kom bij Mij, zegt Jezus. Neem, eet en drink. Gedenk en geloof. En je honger wordt gestild. Je dorst wordt gelest. Want Hij heeft het volbracht.

Amen

Psalm 42a – uitgebreid

Als een hert dat verlangt naar water
zo verlangt mijn ziel naar U.
U alleen kunt het hart vervullen,
mijn aanbedding is voor U.
U alleen bent mijn kracht, mijn schild.
Aan U alleen geef ik mij geheel.
U alleen kunt het hart vervullen,
mijn aanbedding is voor U.

Waarom toch is mijn ziel onrustig,
proef ik tranen dag en nacht?
als ik let op de donk're golven
dan verlies ik alle kracht.
'k Hef tot U heel mijn hart, o Heer!
Ik wil weer zingen tot Uw eer.
'k Hoop op U en ik kijk naar boven,
mijn Verlosser en mijn God.

Wreed werd U aan het kruis geslagen
op de heuvel Golgotha.
Uit dat bloedoffer van uw lijden
stroomt uw liefdevol gena'.
Heer, U bent een fontein van hoop,
bevloeit met liefde mijn levensloop.
'k Wil aan U heel mijn leven wijden,
'k prijs uw naam, Halleluja